

חיוך מלא שיניים

בניגוד לדיעה הרווחת, אפשר ליישר שיניים גם למבוגרים.
לא כואב בפה, יותר כואב בכיס, ורק אצל אורתודנט

שאלה: אני בן 58. לפני חודש סבלתי מדלקת-עין שמאל בלווי פצעים לבנים בתחתית העין. טופלתי באנטיביוטיקה וזה עבר. עכשיו פקדה אותי דלקת בעין שמאל, והופיע כתם כהה, שנע מצד לצד, ואיני מצליח "לתפוס" אותו. זה מפריע ומרגיז, כי הראיה שלי תקינה. האם זה מרמז על איזו מחלה פנימית מסוימת?

יצחק א. פית

תשובה: ד"ר רב ויינברגר, רופא-עיניים בכיר ב"בילינסון" משיב: הכתם הכהה ש"וו" עם תזוזת עינך השמאלית, הוא ככל הנראה, תהליך התנתקות הזוגית, תופעה שמופיעה בגילך. אין קשר בין כתם זה לדלקת שהיתה חודש קודם. עליך לעבור בירור מקיף אצל רופא-עיניים, כדי לשלול פגמים אחרים ברישתית העין. הכתם לא מרמז על שום מחלות כלליות אחרות.

שאלה: אני בן 17. לפני ההתייצבות לצבא, גילו אצלי איוושה לבב, שאומתה בא.ק.ג. ו"אקו" לב. הרופא אמר שזו איוושה תפקודית בלבד. מה זה אומר? האם זה ישיע על רצוני לשרת בחיל קרבי, או שזה יוריד לי פרופיל? אני חולה לב?

ירון המודאג, ר"ג

תשובה: פרופ' דן צבעוני, מנהל מחלקה קרדיולוגית ב"שערי צדק" משיב: איוושה (רישרוש) תפקודית, היא מימצא שכיה ביותר באוכלוסיה הכללית, שקשורה בורישת הרם. אתה לא חולה לב. גם אצל תינוקות רבים שומעים איוושה כזו. המימצא שכיה בין המתגייסים. תוכל לבצע כל פעילות ומאמץ, ואף לשרת ביחידות קרביות בצה"ל.

דבורה נמיר

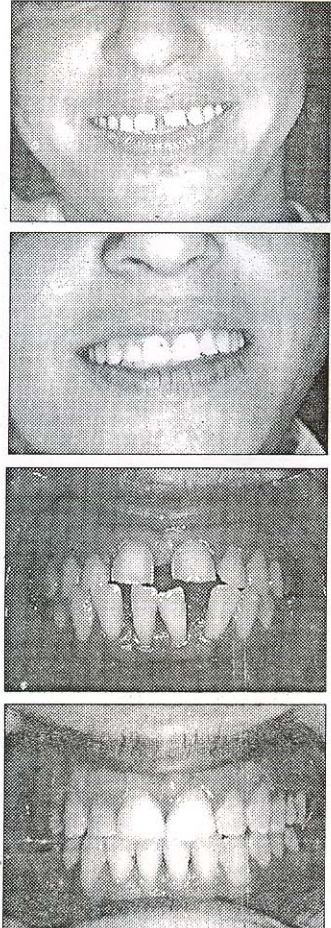
■ תומר שפינר

"הייתי צוחקת עם יד על הפה, שלא יראו את הקטסטרופה בשיניים", נזכרת אסתר לנדר מירושלים. השיניים הקרמיות שלי היו עקומות מאד וברוח שביניהן היה מקום לעוד שן. היו רופאים שאמרו שהסיכוי ליישר את שיניי הוא פחות מ-50% ושצריך לעקור את החותכות ולשחזר הכל. כבר ישבתי על הכסא אצל רופא, ירד משפחה, והתכוננתי לעקירה ואז הוא העיף מבט בוחן ואמר לי "את יודעת מה, בואי נישאר חברים ואני אשלח אותך לאורתודנט טוב".

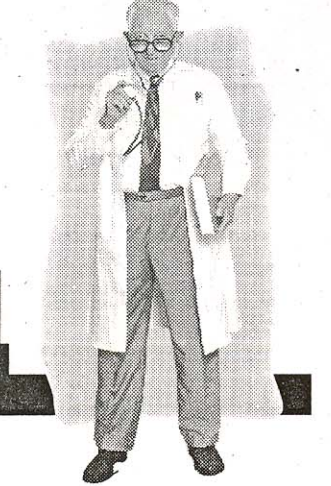
מצחיק שדווקא התחום הרפואי המתמחה ביישור שיניים, זכה לשם כה שובר שיניים כמו אורתודנטיה (אורתו=ישר). ובכל זאת, היה זה האורתודנט הבכיר אלוי נשלחה אסתר שהחזיר את החיוך לחייה. הוא העריך שיש סיכוי של 90% לתקן את המעוות. במשך תשעה חודשים עברתי טיפול מרי 3-4 שבועות, ולאט לאט נסגרו הרווחים והשיניים חזרו למקומן הטבעי ללא שום כאבים. מאז, כבר 12 שנה שאני לא מתביישת לחייך, היא צוחקת.

עד לפני קצת למעלה מעשור ניתנו טיפולים אורתודנטיים אצל רופא השיניים הכללי - ולילדים בלבד. מבוגרים נאלצו לשאת את קלונם כרבים או פשוט לסתום את הפה, והכל בשל הנחה מוטעית כי התחדשות העצם אפשרית רק במהלך גיל הגדילה. עם הזמן גילו המחקרים שניתן להזיז שיניים גם בגיל מבוגר ובהצלחה, ומתחילת שנות ה-80 חלה פריצת דרך בטיפולי אורתודנטיה למבוגרים, כשהיא מלווה בהתקדמות טכנולוגית וטיפולית מהפכנית. בארצות הברית, 40-50 אחוזים מהמטופלים באורתודנטיה הם בני עשרים ויותר ואילו בישראל מניינם רק כ-10%.

"האורתודנטיה מאפשרת 'הזזת' שיניים במטרה למקמן בתנוחה הטבעית והנכונה", מסביר פרופ' אריאן בקר מביה"ס לרפואת שיניים בהרסה. "בשיטה הנפוצה להזזת שיניים מדביקים עוגני מתכת (סמכים) קטנים על כל השיניים בפה, ולא רק על המיועדות ליישור. דרך הסמכים מושחל חוט פלדה בצורת קשת ובעזרת גומיות ועזרות המולבשות על החוט ניתן להפעיל על כל שן כוחות מרדניים ועדינים שמטים אותה לאט לאט למקומה הנכון". לאחרונה הוכנסו לשימוש סמכים 'שקופים' בצבע שן טובת ביישנים. השימוש בהם די פופולארי" אומר פרופ' בקר, "אבל צריך לציין שהם יקרים יותר. וההסרתם מהשן בטוחה פחות".

22 חודש, 3000 דולר, ואפשר לחייך (באדיבות איגוד האורתודנטים)

האם הטיפול כרוך בכאבים?
"לא. הכוחות המופעלים הם בני עשרות גרמים לכל היותר. שימוש בזריקת הרדמה נעשה רק במקרים נדירים, אולי פעמיים שלוש בשנה".
משרד הבריאות מתיר לכל רופא שיניים לעסוק בכל תחומי המקצוע, כולל אורתודנטיה, גם אם לא עבר

לימודי התמחות (3 וחצי שנים) וכחיות עיוניות ומעשיות באורתודנטיה, ובאיגוד האורתודנטים יש על כך לא מעט ביקורת. "אורתודנטיה הוא תחום מתמקצע ביותר" מדגיש פרופ' בקר. "בציבור יש אולי תחושה שרופא שיניים כללי (לא מומחה) בעל 'ידיים טובות' יכול לבצע הכל, אבל האמת היא שהקשרו של רופא שיניים כללי אינה מספיקה לעיסוק ביישור שיניים. הפעלת לחץ גבוה מדי על השן עלולה לגרום נזקים לעצב ואברן תחושה. טיפול שלא בידי מומחה עלול לגרום היווצרות מורסות (אבצסים) או שינויים בשן, כולל שינויי צבע".

חשוב לדעת שלא כל שן חורגת זקוקה ליישור. ישנם למשל מקרים של שיניים שחרגו מעט בשל צפיפות יתר והן אינן מהוות מפגע אסתטי או תפקודי חמור. "דוקא במבוגרים השיניים זזות יחסית מהר היות ותמיכת העצם אינה חזקה" מסביר פרופ' בקר. "בגמר הטיפול מייצבים את קשת השיניים באמצעות חוט פלדה נסתר המודבק בצד הפנימי. לעיתים ייתכן מצב של אי נוחות זמנית במהלך התאמת מישך השיניים הממצב הלקוי למצב הרצוי".

הטיפול האורתודנטי נחוץ לא רק להסרת מפגעים אסתטיים. הוא משפר את המנשך ואת איכות הלעיסה, מסייע בריפוי מחלות חניכיים שבהן מתערערת יציבות השן העלולה ליטות ממצבה הטבעי, ולעיתים נחוץ גם כטיפול מקדים להשתלת שן מלאכותית. כמו כן ניתן לשלוף 'שן כלאוה' בתוך עצם הלסת (כזו שנבלה אך לא בקעה) או להציל מעקירה שיניים שכותרותיהן נפגעו מעששת המורה.

בביה"ס לרפואת שיניים באוניברסיטת תל-אביב, פותחה שיטה חדשה ליישור שיניים באמצעות קוביות ממתכת מגנטית חרשנית. המיגנטוס מחליף את הלחץ המופק על ידי הקפיצים

בריאום

הגומיות, ולעיתים אף מאפשר לשנות תנוחה לקוייה של הלסת התחתונה ביחס לעליונה, כך שזיוי כל שן ישתלבו היטב בשקעוריות השן הנגדית. בארץ פועלים כ-70 מומחים ליישור שיניים, וממשרד הבריאות מסרו לנו כי אזרח המעוניין ברשימת המומחים המטפלים באזורו יכול לקבלה מד"א. קלמן, מנהל המ' לבריאות השן, רח' דוד המלך 20, ירושלים 91010.